

**МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ**

Інформацію надано Центром медичної статистики МОЗ України на основі даних державної звітності

В 2013 році в Україні функціонувало 40 онкологічних диспансерів, 1 онкологічний центр у м. Києві, 1 міська онкологічна лікарня в м. Дрогобич Львівської області, 681 онкологічне відділення (або кабінети). В загальній лікувальній мережі зареєстровано 1229 оглядових кабінетів, що на 750 менше, ніж у 2012 р. (Табл. М1, М2). Кількість онкологічних ліжок в закладах системи МОЗ України – 9961, радіологічних і рентгенологічних ліжок - 2674; забезпеченість - 2,2 та 0,6 на 10 тис. населення відповідно (Табл. М3).

Стаціонарне лікування онкологічних хворих в 2013 році здійснювалося на 12 635 ліжках, при цьому забезпеченість на 10 тис. населення складала 2,8 ліжок (Табл. М4). Ліжковий фонд для лікування онкологічних хворих порівняно з 2012 роком зменшився на 2 ліжка. Показник забезпеченості ліжками для лікування онкологічних хворих на 1 тис. захворівших в 2013 р. склав 77,3; порівняно з 2012 роком він зменшився у 15 регіонах з 27, а в цілому по Україні забезпеченість ліжками на 1 тис. захворівших зменшилася на 0,4 ліжка у порівнянні з 2012 р. Неприпустимо низький рівень забезпеченості ліжками залишається в Житомирській (2,0 на 10 тис. населення), Київській (1,7), Рівненській (2,0) областях, що постраждали від аварії на ЧАЕС, та у Харківській області (1,9).

В онкологічних диспансерах України було розгорнуто 10289 ліжок, в т.ч.: 7585 онкологічних для дорослих, 30 онкологічних для дітей, 2304 радіологічних та 370 гематологічних (Табл. М5). Середнє число днів роботи онкологічного ліжка становило в Україні в середньому 350,5 днів (Табл. М6), що на 3% вище за нормативний рівень. Зі значним перевантаженням працювали ліжка в Кіровоградській, Київській, Миколаївській, Чернівецькій областях та в м. Київ. Недостатня завантаженість онкологічного ліжка була в Закарпатській (299,8), Івано-Франківській (318,6), Полтавській (324,3) та Херсонській (326,9) областях.

Середня тривалість перебування хворих на онкологічному ліжку складала 10,7 днів: від 7,6 - у Харківській області до 13,5 в Одеській області та АР Крим. Середній показник летальності на онкологічних ліжках в Україні в 2013 році був таким самим, як і в попередній рік - 0,8%; вищим від середнього цей показник був в АР Крим (2,4 %), Донецькій (1,5 %), Луганській (1,1 %), Хмельницькій (1,0 %) областях та у м. Київ (1,2%).

В 2013 році в системі онкологічної служби України працювало 1967 лікарів-онкологів, або 0,43 на 10 тис. населення, з них 35 дитячих лікарів-онкологів, а також 588 лікарів-радіологів (Табл. М7). Найвищими показники забезпеченості лікарями-онкологами були у м. Київ, у Чернівецькій, Тернопільській, Львівській, Донецькій, Вінницькій, Запорізькій, Дніпропетровській та Харківській областях. Найкраще забезпеченими лікарями-радіологами були онкологічні заклади м. Київ, Запорізької та Донецької областей. Забезпеченість дитячими онкологами (розрахована на кількість дитячого населення) була найкращою у м. Київ, м. Севастополь і у Чернівецькій області.

В 2013 році із загальної кількості лікарів-онкологів пройшли атестацію 71,2 %, при цьому вищу та першу категорію мали 1162 лікарів, або 59,1% (Табл. М8). Рівень атестованих лікарів перевищував 80 % у Рівненській (89,2 %), Чернігівській, Вінницькій та Волинській областях (80,6-84,4 %), при цьому у перших двох регіонах питома вага лікарів з вищою кваліфікаційною категорією була суттєво вище, ніж у всіх інших: 62,2-68,8 % проти 27,8-48,7 %

Ендоскопічна служба 2013 р. була представлена 975 ендоскопічними відділеннями та кабінетами, що були обладнані 3031 апаратами, в т.ч. 1775 фіброгастроскопами, 501 фібробронхоскопом, 594 фіброколоноскопами; 82,7% всіх досліджень складала езофагогастроуденоскопія, 8,0% - бронхоскопія та 7,8% - колоноскопія (Табл. М9).

Середнє навантаження у 2013 р. на один гастроскоп складало 885 досліджень, на один бронхоскоп – 304 і на один колоноскоп – 251 дослідження. В регіонах ці показники значно відрізняються: навантаження на один езофагогастроскоп у Івано-Франківській та Чернівецькій областях перевищувало 1500 досліджень проти 502-544 в Кіровоградській і Донецькій; навантаження на один бронхоскоп було від 95-100 досліджень в Одеській і Волинській областях до 688 - в Івано-Франківській, на один колоноскоп – від 67 досліджень у

Хмельницькій до 515 - в Херсонській області. В 2013 р. один лікар-ендоскопіст в середньому в Україні виконував 1592 дослідження на рік, в тому числі 1317 гастроскопій, 127 бронхоскопій, 125 колоноскопій. Рівень навантаження на одного лікаря-ендоскопіста в регіонах коливався від 2278 досліджень у Чернігівській області до вдвічі меншого - 1114 - в Запорізькій; найнижчий рівень зареєстровано в м. Севастополь – 873 дослідження.

Кількість мамографічних апаратів в 2013 р. зростає до 358, тобто на 23 апарати; на них було виконано 811 857 досліджень (Табл. М10). Найбільшим було навантаження на один апарат у Черкаській області, АР Крим та у м. Севастополь (4145,8-5483,1); найменше завантажені мамографічні апарати у Сумській, Тернопільській, Хмельницькій, Вінницькій, Закарпатській та Івано-Франківській областях (714,4-920,2). У розрахунку на 10 тис. жіночого населення найнижчим був рівень мамографічних досліджень у Полтавській, Івано-Франківській, Тернопільській областях (45.9-75,5), що свідчить про наявний потенціал для більш раціонального використання цієї апаратури.

В 2013 році в Україні зменшилася до 47 одиниць мережа цитологічних лабораторій, де було виконано 19 594 742 дослідження, або 4318,6 на 10 тисяч населення (Табл. М11). У Житомирській, Сумській, Харківській, Чернівецькій та Чернігівській областях цитологічні лабораторії були відсутні, тобто недостатньо використовувались можливості цитологічного скринінгу, який є особливо важливим при діагностиці раку жіночих статевих органів.

Таким чином, матеріально-технічна база онкологічної служби в 2013 році в Україні в цілому майже не змінилась; в ряді регіонів вона, як і раніше, залишається на незадовільному рівні, що зменшує можливості надання населенню спеціалізованої онкологічної допомоги та діагностичних послуг.

Таблиця М1 - Мережа закладів охорони здоров'я України, в яких розміщені онкологічні та радіологічні ліжка

Назва закладу	онкологічні		радіологічні	
	закладів	ліжок	закладів	ліжок
Всього	100	12655	51	2674
Національний інститут раку	1	544	1	56
Онкологічні диспансери	40	10289	40	2304
Обласні лікарні	5	233	3	35
Дитячі обласні лікарні	21	180	-	-
Харківський обласний центр урології та нефрології	1	60	1	20
Міські лікарні	18	599	4	85
Київський міський онкологічний центр	1	470	1	134
Дрогобицька міська онкологічна лікарня	1	60		
Запорізька лікарня швидкої допомоги	-	-	1	40
Полтавська міська дитяча лікарня	1	5	-	-
Львівська лікарня швидкої допомоги	1	20		
Центральні районні лікарні	10	195	-	-

Таблиця М2 - Кількість онкологічних відділень (кабінетів) та оглядових кабінетів в лікувально-профілактичних закладах України

Адміністративна територія	Онкологічні відділення	Оглядові кабінети
Україна	681	1 229
АР Крим	27	25
Вінницька	30	37
Волинська	17	26
Дніпропетровська	37	37
Донецька	38	70
Житомирська	25	33
Закарпатська	17	49
Запорізька	32	28
Івано-Франківська	21	43
Київська	22	59
Кіровоградська	17	62
Луганська	35	39
Львівська	30	199
Миколаївська	23	27
Одеська	48	57
Полтавська	32	40
Рівненська	20	23
Сумська	20	43
Тернопільська	21	11
Харківська	42	62
Херсонська	18	24
Хмельницька	27	33
Черкаська	28	123
Чернівецька	16	17
Чернігівська	24	42
м. Київ	14	18
м. Севастополь	0	2